

MICHAL
ZAMKOVSKÝ

SEDM KROKŮ K DOBRÉ ZPOVĚDI

Úvod

Diváci mají v oblibě filmy se silnou zápletkou a nečekaným rozuzlením. Takové příběhy můžeme sledovat nejen v televizi nebo v kině, ale také v Písmu svatém.

Synoptičtí evangelisté, tj. Matouš, Marek a Lukáš, popisují příběh ochrnutého člověka, jehož přinesli k Ježíši (srov. Mt 9,2-8; Mk 2,3-12; Lk 5,18-26). Asi měl skutečně dobré přátele, neboť když viděli, že se až k Ježíši úplně nedostanou, odkryli střechu a lůžko s ochrnutým spustili přímo před něho.

Představte si, že doma sedíte s nějakou návštěvou, když vtom zaslechnete podivný rachot a najednou máte díru nad hlavou. Co byste si o lidech, kteří si něco takového dovolili, pomysleli? Že jsou drzí? Blázniví? Jak velkou víru museli mít ti čtyři muži, když byli ochotni toto všechno podstoupit? Byli si jistí, že pokud svého chromého přítele jakýmkoli způsobem dostanou k Ježíši, on mu pomůže.

A teď přichází zápletka! Čekali bychom, že Ježíš chromého uzdraví a nastane „happy end“. Jenže Ježíš udělá něco úplně jiného, nečekaného – řekne chromému: „Buď dobré mysli, synu, odpouštějí se ti hříchy“ (Mt 9,2).

Pro jeho přátele to musel být šok. Kvůli těmto slovům se veřejně zostudili, odkrývali střechu cizího domu a na lanech spouštěli svého nemocného přítele? A to ho teď mají vytáhnout zpátky nahoru a odnést v tom samém bezvládném stavu, v jakém ho přinesli? Jejich víra je vystavena opravdu tvrdé zkoušce. Musejí úplně změnit své představy a očekávání.

Ježíšův postup se navíc zdá být velmi necitlivý – mluví veřejně o mrzákovi, který je ještě k tomu hříšníkem. Život mu už tak naložil dost těžký kříž a Ježíš místo toho, aby mu pomohl, veřejně odkrývá jeho nitro.

Ježíš je ovšem Boží Syn, a proto viděl nejen zužouzenou tělesnou schránku, ale i přímo do srdce ochrnutého. Viděl také to, co ostatní neviděli. Spatřil v něm jakýsi nesoulad, nepokoj, touhu po odpuštění, smíření, jistě i lítost. Ježíš věděl, že tento člověk nejdříve potřebuje uzdravení duchovní, teprve až potom to tělesné.

Po zápletce tak přichází rozuzlení. Ježíš vnímal své okolí, četl v myslech kolemstojících zákoníků:

„Jak může ten člověk tak mluvit? Vždyť se rouhá! Hříchy přece může odpouštět jenom sám Bůh“ (Mk 2,7). A nahlas odpovídá na jejich nevyslovený postoj: „Co je snadnější – říci ochrnutému: ‚Odpouštějí se ti hříchy‘, nebo říci: ‚Vstaň, vezmi své lehátko a chod‘? Abyste však věděli, že Syn člověka má moc odpouštět na zemi hříchy“ – řekl ochrnutému: „Pravím ti, vstaň, vezmi své lehátko a jdi domů!“ (Mk 2,9-11).

Až zde nastává „happy end“ – chromý vstává a po vlastních nohou odchází pryč. Ježíš ho uzdravil na těle, ale ještě předtím i na duši. „Všichni žasli, velebili Boha a říkali: ‚Něco takového jsme ještě nikdy neviděli!‘“ (Mk 2,12).

V evangeliích se nejednou dočteme, jak lidé žasli nad Ježíšovými skutky. Největší úžas však vzbuzovalo to, že odpouštěl hříchy. V tom se nejvíc projevila jeho moc. Stejně tak bychom měli i my žasnout nad silou Božího odpuštění.

„Řekni duším, kde mají hledat útěchy, to znamená v tribunále milosrdenství;¹ tam jsou největší zázraky, které se neustále opakují,² řekl Ježíš při jednom zjevení sv. Faustyně Kowalské, apoštolce Božího milosrdenství. „K získání tohoto zázraku

1 Čili ve svátosti pokání.

2 KOWALSKÁ, F.: *Deníček: Boží milosrdenství v mé duši*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2008, č. 1448, s. 535.

není třeba podniknout dalekou pouť ani konat nějaké vnější obřady, nýbrž stačí s vírou přistoupit k nohám mého zástupce a vypovědět mu svou bídu, a zázrak Božího milosrdenství se plně projeví. I kdyby duše byla jako mrtvola v rozkladu a lidsky vzato by vzkříšení bylo nemožné a všechno by už bylo ztracené, u Boha tomu tak není. Zázrak Božího milosrdenství tuto duši zcela křísí.“³

Možná že ne každý z vás, kteří čtete tyto řádky, potřebuje uzdravení na těle, ale určitě každý z nás potřebuje uzdravení duše.

1. KROK

UVĚDOMIT SI SVOU HŘÍŠNOST A VELIKOST BOŽÍ LÁSKY

³ KOWALSKÁ, F.: *Deníček: Boží milosrdenství v mé duši*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2008, č. 1448, s. 535.

Často ke mně někdo přichází s tím, že si chce promluvit o nějakém problému. Nejednou takové setkání skončí dobrou zpovědí, protože dotyčný v první řadě potřeboval zažít odpuštění hříchů.

Právě to je důvod, proč Ježíš přišel na tento svět – aby jako Boží Beránek snal hříchy světa. „A ty, dítě, budeš prorokem Nejvyššího, neboť půjdeš před Pánem připravit mu cestu, dát jeho lidu poznání spásy v odpuštění hříchů z milosrdné lásky našeho Boha, s kterou nás navštívil ten, který vychází z výsosti, aby zazářil těm, kdo žijí v temnotě a v stínu smrti, a uvedl naše kroky na cestu pokoje“ (Lk 1,76-79).

Nikdo z nás si nedokáže hříchy odpustit sám. Ani my kněží. Musíme pokleknout před jiným knězem, aby nám zprostředkoval Boží milosrdenství. Znova a znova. Protože hřešíme znova a znova.

Existuje mnoho definic hříchu, ale jedna z nich je určitě srozumitelná pro každého – hřích je podraz. Každý z nás nějaký podraz zažil, a tak víme, jak je

to nepříjemné, bolestivé. Zvláště když nás podrazí člověk, kterého milujeme, jemuž důvěřujeme a od něhož bychom to nečekali.

O podrazu čteme ve třetí kapitole starozákonní knihy Genesis. Dábel podrazil první lidi – podsunul jim lživou myšlenku, že jim Bůh nedopřeje, aby byli takoví, jako je on. „Tak Bůh vám tedy řekl: ‚Nejezte ze žádného stromu v zahradě?‘“ (Gn 3,1). A následně dělá z Boha lháře: „Ne, nezemřete. Naopak, Bůh ví, že v den, kdy byste z něho jedli, otevřou se vaše oči a budete jako Bůh znát dobro i zlo“ (Gn 3,4n).

Adam a Eva se nechali oklamat, věřili raději ďáblu než Bohu a tak podrazili svého Stvořitele. Potom se začali jeden na druhého vymlouvat – Adam na Evu, Eva na hada. Také my se někdy snažíme zbavit zodpovědnosti, když zhřešíme, a hledáme důvody svého pádu ne v sobě, ale jen v těch druhých.

Ďábel je starý lhář a podvodník. Při každém hříchu mu znova a znova naletíme a tím opětovně podráždíme Pána Boha, bouříme se proti němu, jako by nám chtěl uškodit on, a ne ďábel. Přitom je to právě ďábel, kdo neustále útočí na naši identitu Božích dětí a zpochybňuje Boží lásku k nám.

Všimněme si, jak Ježíš oslovil chromého: synu. Připomněl mu jeho vztah k Bohu: „Ty jsi Boží Syn, tvým otcem je Bůh.“ Nezačal vyjmenováním jeho

hříchů, ale připomenutím identity Božího dítěte. Také nám Ježíš neustále připomíná, že jsme vryti do Otcovy dlaně, že nás má stále na očích a stará se o nás.

“
 Ďábel je starý lhář a podvodník. Při každém hříchu mu znova a znova naletíme a tím opětovně podráždíme Pána Boha, bouříme se proti němu, jako by nám chtěl uškodit on, a ne ďábel.”

Pamatujme, že jsme syny a dcerami Boha, našeho Otce. Ba ještě víc – Bůh je Tatínkem, Tátou. Nejde tady o nějakou infantilnost, dětinskost, ale o vyjádření vztahu, tepla, intenzity, něžnosti... Tak jako se malé dítě přivine k mamě nebo k tátovi a tulí se, můžeme přijít i my, přivinout se a důvěřovat. Žádná nemoc, neúspěch či ochrnutí to nemohou změnit. Nejsme výsledkem náhody ani pouze plodem lásky našich rodičů, nějakou biologii. Bůh – Otec chtěl každého z nás od věčnosti a stejně tak nás chce mít na věčnosti u sebe.

A na toto všechno ďábel útočí. „Jsi opravdu Božím dítětem? Opravdu pro tebe chce Bůh dobro? Proč jsi potom nemocný? Proč se ti nedaří? Proč se

ti rozpadlo manželství? Proč nemáte děti? Proč ti nedopřává? Ne, ne, Bůh se o tebe nestará, nezajímáš ho, nepotřebuje tě... Pohleď, jak jsi hříšný. Jsi úplně jako já, ne jako Bůh!“

Ten, kdo nám před oči neustále předhazuje naše viny, není Bůh, ale ďábel. On nás chytá do pasti. Většina lidí má nějakou klíčovou slabost, hřích, který je kořenem jeho dalších hříchů. Bojuje s ním, ale padá. Vstává, slibuje nápravu, ale zase padá. A do toho slyšíme hlas: „To ti má Bůh znova odpustit? Vždyť jsi mu už stokrát slíbil, že se polepšíš, a zase nic. Nač chceš jít zase ke zpovědi? Nejdřív dokaž, že jsi chlap, a vyřeš si ten problém sám. Ukaž Bohu, že to dokážeš!“

Těmito na první pohled možná rozumnými slovy nás chce ďábel znovu obelhat. Tváří se, že chce naše dobro, ale má v úmyslu nás od zpovědi jen odradit a ponechat si nás ve své moci.

Pojďme se na tyto ďáblovy lži podívat blíž. Zprvé, ďábel nám namlouvá, že nás Bůh miluje za naše dobré chování, že si jeho lásku musíme zasloužit a vydělat si na ni: „Když budeš hodný, dostaneš odměnu.“

Zadruhé, namlouvá nám, že jsme Boha svým pádem překvapili a že od nás něco takového nečekal.

Zatřetí, že své problémy musíme vyřešit vlastními silami.

Za čtvrté, že Bůh nemá radost z našich návratů, protože je mu i tak jasné, že ho zase opustíme a padneme.

“
Ten, kdo nám před oči neustále předhazuje naše viny, není Bůh, ale ďábel.
”

Opět zde můžeme vidět ďáblův sofistikovaný přístup – namlouvá nám věci, které se zdají být rozumné, odůvodněné, ale jsou lež. Pravda je ve skutečnosti taková, že nás Bůh miluje takové, jací jsme. Jeho láska není vypočítavá, ale nezištná, nemusíme si na ni vydělávat, protože je úplně zadarmo.

Bůh o nás ví od počátku úplně všechno, proto ho naše pády nepřekvapují. Jelikož je jeho láska nezištná a nezištná je i jeho pomoc, nejsme ve svých problémech sami – on nám totiž vždycky podává pomocnou ruku. Záleží jen na nás, jestli ji přijmeme, nebo odmítneme s tím, že si poradíme sami. Neporadíme. A z každého našeho návratu má takovou radost, jakou měl otec v podobenství o marnotratném synu (srov. Lk 15,11-32).

Právě toto podobenství nám odhaluje Boží logiku, která je úplně jiná než lidská, úplně jiná než to, co nám ďábel namlouvá.

U marnotratného syna bylo důležité, že si uvědomil, jak moc pochybil – i když ho k lítosti dotlačily v podstatě jen vnější okolnosti. Promrhal majetek, v zemi nastal hlad a on začal mít takovou nouzi, že přijal i tu nejpodřadnější práci, jakou bylo pasení vepřů. „Rád by utišil hlad lusky, které žrali vepři, ale nikdo mu je nedával“ (Lk 15,16).

Namyšlený mladík, který si od otce vyžádal část majetku, jež mu patří (jako kdyby všechno nepatřilo otci!), se ocitl v situaci, kdy se vepři měli lépe než on. Zpupný mladík si pomyslel: „Kolik nádeníků mého otce má nadbytek chleba, a já tady hynu hladem! Vstanu a půjdu k svému otci a řeknu mu: ‚Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě. Už si nezasloužím, abych se nazýval tvým synem. Vezmi mě jako jednoho ze svých nádeníků!‘“ (Lk 15,17-19).

Všimněme si zde dvou věcí. Marnotratného syna k lítosti nepřivedlo vědomí, že zradil otcovu lásku, ale jeho bída a strach z toho, že by měl po zbytek svého života dělat pasáčka vepřů. Nehleděl na otce, ale na sebe. Učení církve o svátosti smíření to definuje jako nedokonalou lítost – litujeme svých hříchů ne z lásky k Bohu, ale ze strachu z trestu. Více si o tom povíme později.

Druhá věc, která stojí za povšimnutí, je to, že si chce syn otcovo odpuštění odpracovat jako nádeník. Chce znovu získat jeho lásku vlastním úsilím, svým výkonem. Já se vrátím, já budu litovat, já to dokážu... Já, já, já.

Tolik k synovi. A jak se zachoval otec? „Když byl ještě daleko, otec ho uviděl a pohnut soucitem přiběhl, objal ho a políbil“ (Lk 15,20). Nečekal, až syn padne na kolena a začne prosit o odpuštění, neposlal ho, aby se hned umyl, protože páchl po prasatech, ale rozběhl se k němu, vrhl se na něj a políbil ho. Kolik je v tom lásky a něžnosti!

Není pak divu, že někteří navrhují, aby se toto podobenství nejmenovalo *o marnotratném synu*, ale *o milosrdném otci*.

Takový je náš Tatínek! Ne takový, jak nám to namlouvá ďábel, ale takový, jak nám ho představil jeho Syn. *Čím větší je hříšník, tím větší má právo na mé milosrdenství*⁴ – vzkazuje nám Ježíš přes sestru Faustynu.

Podobenství má ještě i třetího aktéra – dalšího syna, který otce neopustil, ovšem nikoli z lásky, ale z vypočítavosti. Věděl, že se nikde jinde nebude mít tak dobře jako v rodném domě.

4 Srov. KOWALSKÁ, E.: *Deníček: Boží milosrdenství v mé duši*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2008, č. 1146, s. 447.

Když se dozvěděl, že se jeho bratr vrátil a otec na jeho počest uspořádal hostinu, urazil se. „Jeho otec vyšel a domlouval mu. Ale on otci odpověděl: ‚Hle, tolik let už ti sloužím a nikdy jsem žádný tvůj příkaz nepřestoupil. A mně jsi nikdy nedal ani kůzle, abych se poveselil se svými přáteli. Když ale přišel tenhle tvůj syn, který prohýřil tvůj majetek s nevěstkami, dals pro něj zabít vykrmené tele!“ (Lk 15,28-30).

Nezastáváme někdy i my takový postoj? Cítíme se být spravedlivými, ale hřešíme tím, že nedopřejeme milosrdenství těm, kdo ho potřebují. Posuzujeme druhé, neumíme se radovat z návratu ztracených a odmítáme přijmout Otcovo pozvání na hostinu uspořádanou na počest návratu zbloudilých ovcí.

I pro nás platí slova, která otec řekl druhému synovi a jež uzavírají celé podobenství: „Dítě, ty jsi pořád se mnou a všechno, co je moje, je i tvoje. Ale máme proč se veselit a radovat, protože tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, byl ztracen, a je zase nalezen“ (Lk 15,31n).

Každý obrácený hříšník, každá navracená ovečka si zaslouží laskavé přijetí, objetí a upřímnou radost společenství církve.

2. KROK

POCHOPIT PRAVÝ VÝZNAM ZPOVĚDI

OBSAH

Úvod.....	5
1. krok	
Uvědomit si svou hříšnost a velikost Boží lásky.....	9
2. krok	
Pochopit pravý význam zpovědi.....	19
3. krok	
Nezanedbat dobrou přípravu.....	29
4. krok	
Vzbudit dokonalou lítost.....	39
5. krok	
Prožít zpověď jako setkání s milujícím Otcem.....	47
6. krok	
Vykonat kající skutek nikoli za trest, ale z lásky.....	57
7. krok	
Usilovat o projití těsnou branou.....	65